

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se învapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	--

Desbaterile Adunării eparhiale.

În măsura înțelegerii și aprecierii vieții constituționale bisericești, o adunare eparhială astăzi este — și trebuie să fie — un laborator pentru aflarea celor mai proprii mijloace de progres bisericesc. Ca niște savanți meticuloși, trimișii clerului și ai poporului au a diseca aci — nu atât conținutul anumitelor rapoarte, ci aceea ce este dincolo de marginile prinse de hârtia oficialității, sufletul credincios al poporului, oscilațiile acestui suflet, senzul acelor oscilații. Neîndoios, o gestiune prezentată în scris își are însemnătatea ei, limitată desigur; complectarea ei statistică o servesc, binevoitor, datele furnizate ici-colo de singuratecii membrii. Cecace am dori cu asemenea fericite ocazii, e dinamismul viguros, puterea ce mișcă forțele sufletești în tălăzuirea lor spre eternitate: sesizarea acestui dinamism și orientarea, încadrarea lui în forme de rodire spirituală.

Din aceea ce ni-a dat actuala sesiune a Adunării noastre eparhiale, s'au putut culege suficiente momente înălțătoare. Vechiul bisericăn Dr. Mihai Grosșianu, de un robust optimism, vede totuși prăpastia morală a veacului, „pe lângă care Sodoma biblică e o nimica toată”. Conștient de răspunderea implicată de calitatea sa, membru în sinod, își face un sever examen al conștiinței. Declarația sa, solemnă, că de-acum împreună cu ceilalți intelectuali, din sânul Adunării sau în afară de ea, este gata să ia toiașul aceluia apostolat laic, sesizat de un colaborator al nostru, arată stadiul redus — să nu zicem inexistența — acestui *apostolat laic*.

Nu mai puțin am întrevăzut, din cele câteva cazuri concrete, de o dureroasă realitate, descoperite de alt bisericăn, Dr. Petru Corneanu, același gând în legătură cu munca slujitorilor

altarului, ca aceea să se desfășoare în ritmul sublimității ce o comportă asemenea slujbă. De remarcat este și intervenția p. profesor Dr. D. Cioloca în chestiunea dispenzelor la căsătoria minorilor, ca rândurile noastre să nu fie rărâte prin deficiența la alte confesiuni a acestora. Deși, pe drept cuvânt, Prea Sfințitul Președinte se declară intrasigent pe punctul de vedere arătat. „li opresc să se cunune, căci îi oprește legea; iar dacă își exoperează dispenze pentru căsătoria civilă, îi privește. Biserica nu va fi părtaşă la nelegiuirea lor, nelegiuire care alimentează simultan procesul nostru avansat de scădere a populației”. E dureros, că după ce din Adunarea din anul trecut s'a dat către Ministerul de Justiție o telegramă, după ce s'au făcut intervenții în scris și personal de P. S. Sa, ca dispenzele să fie oprite pentru Bănat, starea a rămas cea de mai înainte, neschimbată. În sfârșit cei cari nu respectă rânduiala bisericii lor, nu au interes pentru patria lor și nici cuvântul Arhiepiscopului nu-l ascultă, sunt creștini slabi, cari nu-i mirare că și părăsesc credința strămoșească. Cu totul altfel stăm în privința preoților absenți dela altar, ca și a bisericilor goale. Cazuri ca acestea membrii Adunării sunt dator să le indice; numai în chipul acesta, descoperind le-nevia în scopul de a se lua măsuri de îndreptare, se dovedesc colaboratori cu adevărat ai episcopului în biserică. Chiar când bisericile într'adevăr ar fi necercetate sau slab cercetate de credincioși, preotul e dator să facă slujbele prescrie de canoane, slujba fiind făcută lui Dumnezeu fără condiția unei asistențe mari sau reduse, sau — în sfârșit — fără de nici o asistență.

Ceva deosebit și semnificativ pentru zilele noastre a comunicat d-l Dr. Constantin Murariu; așa numita săptămână engleză. Care constă în moda de a nu se lucra — în unele ateliere și fabrici — sâmbăta, lucrându-se din plin în ziua Dom-

nului, Dumineca. Într-o vreme când francmasoneria lucrează cu febrilitate — după observația și a membrului Dr. C. Corneanu — când avem sectari de ai sâmbetei, lucrul nu ni se pare prea ciudat. Ceeace surprinde, este îndrăzneala acestor înnoitori și slaba vigilență a organelor de control ale Statului. Tot datorită acestei insuficiențe de ordin administrativ nu se respectă repaosul duminecal, și iată avem câteva cauze de sporire a imoralității, cari provoacă lipsa de copii în Bănat.

În legătură cu investițiile făcute în cursul anului trecut de Consiliul eparhial, cu gestiunea și administrarea averii diferitelor fonduri și fundațiuni, Adunarea găsește că e locul să exprime mulțumiri. Deasemenea este remarcată, de comisiunile respective — activitatea secției bisericești și a celei culturale. Membrul ing. Petru Fotoc, conducătorul suprem al străjeriei locale angajează dela acest loc activitatea tinerilor străjeri în spiritul și sprijinul bisericii, pentru care Adunarea eparhială îl răsplătește cu aplauzele sale. Prea Sfințitul Episcop ia act cu multă bucurie de această promisiune și — cu toate că duhovnicii străjeriei sunt angajați fără consultarea autorității bisericești eparhiale, se așteaptă la dragostea și alipirea lor către biserică și căpetenia ei.

O chestiune de mare importanță — deși de natură administrativă — a fost desbătută în actuala sesiune sinodală, clasificarea parohiilor. Clasificarea nouă a parohiilor este perfect legitimată de spiritul timpurilor, tot mai avansate, mai pretențioase. Candidații la preoție prestau școală din ce în ce mai multă și grea; cursurile Academiiilor de teologie sunt de 4 ani, întocmai ca anii de licență la facultăți, între cari cele de teologie dau an de an un contingent mereu sporit de absolvenți. De altă parte funcțiile la Stat se ocupă din ce în ce mai greu, cu examene, concursuri etc. De ce să se lase poartă prea largă celor cari vreau să intre în serviciul bisericii? O selecționare deci se impune și în această privință. Din cele 87 parohii sub-clase Adunarea, la propunerea Consiliului eparhial ridică 82 la clasă, clasificând totodată din nou și pe celelalte parohii. Dorința tuturor, ca și a P. S. Episcop este ca „să asigurăm pentru viitor eparhiei noastre o succedență selectă de preoți tineri. Pentru sprijinul acordat cu acest gând, de către Ministerul Cultelor, al Educației Naționale s'a propus și respectiv s'a hotărât expedarea de telegrame atât titularilor acestor Departamente, cât și Primministrului Țării.

*

În cuvântarea de deschidere P. S. Sa, cu provocare și la cuvintele Scripturii: „voi sunteți trupul lui Hristos și mădujări în parte“, cari mădujări așezate fiecare la rostul său dau armonia și frumusețea trupului — a făcut apel la armonică împreună-lucrare, cu scopul ca sesiunea aceasta din urmă să încoroneze rodul celorlalte.

Totuși apelul P. S. Sale nu a fost ascultat pe deplin.

A răsunit în Adunare vocea unuia, care — bazat pe imaginare majorității și pe o presupusă ascendență pretutindeni — a încercat să creeze stări turburi și nedorite, proprii unor calcule politicianiste...

Față cu sporul obținut în toate ramurile de activitate bisericească în ultimul timp, constat nu numai din rapoarte, cât mai ales din confirmările făcute de majoritatea covârșitoare a sinodalilor; față cu necesitatea, exprimată, de a avea câte doi consilieri referenți la secția bisericească și cea economică; giasul acesta e de neexplicat.

Il detestăm cu toată părerea de rău.

Telegrama

dată din Adunarea eparhială și răspunsul primit:

Domnului

VICTOR IAMANDI
Ministrul Cultelor

BUCUREȘTI

Adunarea eparhială din Caransebeș luând cunoștință de deosebita solitudine arătată prin înzestrarea mânăstirilor, salarizarea preoților și trecerea lor la Casa de pensuni a Statului Vă roagă să primiți respectuoasele ei mulțumiri

Episcopul VASILE.

Mulțumindu-Vă călduros pentru alesele sentimente ce mi le-ați exprimat cu prilejul întrunirii Adunării eparhiale, țin să Vă asigur de întreaga mea solitudine pentru interesele Bisericii noastre naționale și a slujitorilor ei devotați

VICTOR IAMANDI
Ministrul Cultelor și Artelor.

Mama și catehizarea.

Cu toți suntem de acord, când trebuie să constatăm marile primejdii care amenință biserica și viața creștinească a turmei cuvântătoare, dar mai puțin ne înțelegem atunci, când este vorba de organizarea apărării lor. În general este prea mare distanța în timp și în spațiu dela care facem apărarea.

Bunăoară în cutare sat nu se mai observă de loc repausul duminical. Unii în ziua Domnului merg la iarbă verde ori în munți; alții cosesc sau cară fânul, cei de ai treilea se transportă la oraș pentru o leacă de distracție, rămânând astfel bisericile goale.

Nu va putea nimeni să tăgăduiască că cercetarea sfintei biserici în Dumineci și sărbători a adus cu sine un strop de sfințenie dacă nu mai mult în viața credincioșilor.

Cu nesocotirea repausului creștinesc, zilele Domnului pierd tot mai mult din putera lor sfințitoare, iar viața oamenilor se durifică în măsură tot mai mare.

Preotul dela sat, care în orice împrejurări trebuie să se dea numai cu binele pe lângă credincioși, nu mai are puterea de a-și disciplina turma. El nu mai poate să interzică nimic credincioșilor, cari știu ce trebuie să facă ca să tacă păstorul lor.

Indemnurile, dispozițiile și poruncile cari vin în această privință la sat dela o depărtare de una sau două sute chilometrii au soarta ghiulelor reci cari nu mai înspăimântă pe nimeni. Astfel respectul pentru ziua Domnului este în permanent declin.

Alta. De multeori este chemat să readucă la credință pe niște oameni cari au îmbătrânit deabinele în necredință. Nu odată am auzit că creștinii cari au fost rugați să nu mai vorbească în biserică ca la crâșmă, au făcut groaznic tărăboi, amenințând că vor da jos pe preotul, care își permite să le deie lecții de bună purtare în casa Atotputernicului Dumnezeu. Iată unde duce distanța de a combate la 40—50 ani ce trebuia să combați la un an. Intreacă și pe scurt vorbim adesea de rolul important pe care trebuie să-l aibă mama în educația religioasă a copilului deși în realitate biserica noastră ar trebui să aibă cel puțin o singură revistă pe care să o trimită în 2—3 exemplare gratuite în fiecare sat mamelor, în care li s'ar da îndrumări cum să-și crească copiii în frica lui Dumnezeu. Acest contact permanent al mamelor cu sfânta biserică nu se

poate suplini cu nici un catihet din lume. Că ce poate face mama în privința bunei creșteri dovedese cu două exemple.

Fostul comandant suprem al armatelor germane, Hindenburg în biografia sa scrie: „Prima instrucție religioasă mi-a dat-o mama mea într'un mod pătrunzător la inimă“.

Și generalissimul a rămas om credincios până la moarte. Cam ce fel de inimă a avut acest colos de om se vede din faptele pe cari le-a nătat el din războiu ca cele mai duiioase.

„La St. Quentin aducea din foc un prizonier englez pe un german grav rănit, care mai aproape de moarte decât de viață striga: Mamă! mamă! Prizonierul englez a netezit mâna muribundului și ingenunchind lângă el i-a răspuns: „Da mamă-ta este aici“ făcându-l să creadă că la moarte mama sa este lângă el“.

Iată ce a făcut o mamă din copilul ei, un mare ostaș și un bun creștin.

Alt caz: Intru-o Duminecă după masă în cutare sat o maică bătrână și venerabilă face morală în felul ei femeilor mai tinere risipite prin umbra pomilor. Ascult cum înșiră cu numele pe bătrânii și bătrânele satului cari au jurat pe strâmb spunând apoi ce au petrecut și ei și familia lor. Femeile tinere sunt profund impresionate de cuvintele bătrânei și înspăimântate își fac cruce.

Sunt sigur că fiecare dintre ele se vor gândi bine ce o să spună punându-li-se în vedere jurământul.

Zădarnic ne gândim la fel de fel de mijloace de îndreptare sufletească a oamenilor dacă în planul nostru de învățământ nu o așezăm la locul de frunte pe mama. Nici pe mamele, la datoria sfântă de a apropia pe copiii lor ele înșile către Dumnezeu nu le putem înlocui cu nici un teolog și nici pe copiii unor mame cu conștiințele adormite nu-i vom face oameni credincioși niciodată.

Vorba scripturii: „Se culeg oare struguri din spini și smochine din ciulini?“ Suntem la sfârșit de an școlar și noi vreo câțiva slujbași supuși cari după statisticele pe cari le vom întocmi sau ne vom prea mări, sau ne vom osândi, ne gândim cu respect și cu duiioșie la cel mai mare meșter în ale educației religioase, la mama despre care nici pomenire nu se poate face printre datele seci și moarte.

Dr. Ștefan Cloroianu
protopresbiter.

Religiile din lume.*)

De : Prof. Constantin Ruduceanu

O nouă istorie a religiilor, care a fost publicată sub direcția lui C. Clemen prof. de istoria religiilor comparate de la Universitatea din Bonn și'n traducerea franceză de Jaques Marty. Cuprinde 550 de pagini.

C. Clemen cu ajutorul mai multor specialiști în domeniul istoriei religioase a căutat „ca să familiarizeze publicul mare“ cu problemele spirituale, cu acele chestiuni religioase, cari-și au un rol însemnat în viața popoarelor.

Cartea este întocmită după un plan bine definit. Sunt împărțite în 3 grupe religiile: 1) religiile primitive, 2) religiile naționale și 3) religiile universale. Sunt expuse în ordine cronologică a aparițiunii istorice.

Religiile preistorice și primitive expuse în cele dintâi 2 capitole, apoi urmează capitolul 3. Religiile naționale cu următoarele subcapitole: religia babiloniană, egipteană, chineză, indiană, persiană, greco-romană, celtă, germană, slavă și japoneză.

Capitolul 4 cuprinde religiunile universale: 1) Iudaismul, 2) Budhismul, 3) Creștinismul, 4) Islamismul și apoi urmează la sfârșit tabela alfabetică de la pp. 541—550.

Din această istorie a religiilor am urmărit mai ales o parte care ne privește și pe noi, capitolul despre: *Creștinism* (pp. 376—501). El e tratat de E. Seeberg, profesor de istoria Bis. Universale la Universitatea din Berlin.

Din analiza câtorva fraze, ca și din acele idei pe cari le exprimă prof. Seeberg, putem vedea felul cum este redat creștinismul.

Creștinismul ia naștere prin intermediul lumii grecești, adică helenizarea lumii occidentale, originile creștinismului trebuiesc căutate în religiile orientale (pag. 375).

Religia helenistică cu misterele ei: Attis, Isis, Osiris și a lui Mitras, cari pleacă de la naturalismul grosolan, ridicându-se până la interiorizarea și până la elementele cele mai spirituale primitive (l. c. pp. 378—9).

Mitul lui Dumnezeu, care moare și învie a luat naștere dintr'o fecioară, și prin intermediul culturilor orientale și'n astfel de atmosferă a apărut creștinismul, cu toate acestea nu poate fi caracterizat creștinismul ca o religie sincretistă (pag. 381). *Creștinismul prezintă o originalitate.*

Din cele expuse aci vedem în acest mic istoric, eroarea grozavă ce i se atribuie originii

creștinismului, căutându-se prin analogie să i se arate legăturile cu religiile orientale, îndeosebi cea helenistică. Intreaga argumentare se bazează pe o școală raționalistă în domeniul istoriei religiilor. Nu trebuie să ne speriem, fiindcă erorile sunt atât de mari încât însuși cuvântul de „mit“ nu mai poate fi luat în serios în o adevărată istorie a creștinismului.

Să urmărim mai departe expunerea ce o face.

Iisus a venit în lume pentru mântuirea celor păcătoși, iar grația divină e atotputernicia și creatoarea de viață. Dumnezeu vrea iertarea celor păcătoși (pag. 382). În privința moralei creștine — spune Seeberg — că Iisus a revoluționat lumea și întreaga societate din timpul acela, dar atunci a început ca să fie ștearsă întreaga colorațiune tradițională, națională și terestră (pag. 383).

Activitatea lui Iisus este un semn prin care se manifestă Dumnezeu ca realizator — El este Messia — nu în sensul național, ci ca un Mântuitor, care vrea să-și servească frații săi, să le tămăduiească durerile și tot mai mult să i apropie de Dumnezeu. Aci găsim misterul personalității supreme a lui Iisus Hristos în raport cu Tatăl ceresc... Opera lui Iisus este opera lui Dumnezeu (pag. 384).

Iisus a raportat persoanei sale istorice „mitul omului“, și aceasta-i distincțiunea mitului și a dogmei creștine (pag. 385). După moartea lui Iisus, apostolii s'au grupat în jurul lui și astfel ideile creștine au început a se lăși. Vechiul Testament a prezis moartea și învierea lui Iisus. Iisus este mort pentru „păcatele noastre“, iar prima creștinătate s'a format prin entuziasm (387).

„V'am dat, întâiu de toate să știți cecece am primit și eu: că Hristos a murit pentru păcatele noastre potrivit scripturilor, și că s'a îngropat și a înviat a treia zi potrivit scripturilor“ (I Corinteni 3—4).

Iată ce fel de portret ne face Seeberg despre sf. apostol Pavel: „Pavel, născut evreu, a simțit contrastul între religia creștină și cea iudaică, el exprimă lumea după o logică dialectală a unui gânditor evreu, dar cu helenismul sau mai bine zis ideile helenismului, el aparține lumii helenistice, limba greacă a fost limba maternă; crescut în mijlocul lumii și a unui centru de cultură helenistică — el n'a fundat comunitatea creștină printre păgâni, fiindcă comunitatea creștină helenică a Antiohiei reprezintă în creștinism o etapă anterioară. Dar Pavel de facto a ridicat creștinismul la rangul de religie universală. Prin epistolele

*) *Les religions du monde, (leur nature, leur histoire).*

sale el a devenit „doctor ecclesiae“ și-și împarte cu Aristoteles paternitatea culturii noastre spirituale... În el se unește pietatea intimă, viziunea extatică, o idee teologică remarcabilă profundă... și o înțelepciune pe care am fi aplicați să o numim diplomatică“ (pag. 388). Și mai departe se continuă cu doctrina apostolului Pavel în felul următor: „Viața creștinilor este aceea a unei „*militia Christi*“ încep să se accentueze tot mai mult exigențele ascetice, cari nu sunt deloc evreești cari se aplică îndeosebi la imoralitățile vieții trupești“... (pag. 391).

Se începe apoi descrierea crizelor prin care trece creștinismul datorită erezilor: *gnosticii* și *montaniștii*. Cu privire la gnostici se susține existența acestei secte cu mult înainte de apariția creștinismului, fiindcă — *gnosa* — este speculațiunea și acea formă mitologică asupra cosmogologiei și asupra filosofiei religiei. *Ea este o teosofie*. La baza religiei gnostice stă dualismul (pag. 394).

Cu privire la împăratul Constantin cel Mare se spun următoarele: Constantin cel Mare s'a îndreptat tot mai mult spre o orientalizare. Și de aci privilegiile mari pentru creștinism rămânând el și pe mai departe cu puterea religioasă de „*pontifex maximus*“ din imperiul roman. Desigur că pasul ce l-a făcut Constantin cel Mare a fost mare, fiindcă el denotă o evoluție istorică, rupând cu încetul contactul cu tradiția veche. Constantin a rămas până la sfârșitul vieții sale catehumen, iar în ceea ce privește moralitatea era ca și a unui sultan oriental, nu ca unui împărat creștin. În materie religioasă poate fi comparat cu Napoleon... (pag. 410).

Dela pag. 420 începând *Seeberg* ne descrie creștinismul occidental, începând cu fer. Augustin și cu vestita „*Civitas Dei*“, cuprinzând tot Evul Mediu, insistându-se mai ales asupra lui Carol cel Mare și a lui Otto cel Mare, popoarelor germano-romane, moștenitoare ale lumii greco-romane (pag. 429).

Lupta dintre Papalitate și Imperiu, cu diferitele faze. Reformațiunea, lățirea ei în Europa și în secolului al XIX-lea; ni e descris în câteva pagini umanismul nou, romantismul și liberalismul creștin.

Am făcut o analiză succintă a acestei opere de istoria religiunilor, insistând numai asupra creștinismului. Dacă în restul capitolelor adecă în celelalte religii ce le descriu ceilalți autori sunt idei interesante și demne de reținut pentru cei ce se ocupă de chestiunile religioase, în capitolul ce l-am analizat în

parte și'n partea a doua mai ales se găsesc multe greșeli pe lângă unele idei cari numai sub anumite forme ar putea fi primite de un cercetător creștin. *Seeberg* alunecă adeseori pe panta periculoasă a unei expunerii fără de cercetarea reală și istorică a Sfintelor evanghelii, mulțumindu-se numai cu unele afirmațiuni de ordin filosofic. *Și ceea ce este și mai grav pentru noi românii, ortodoxia noastră nu-i amintită, nici în capitolul despre religia slavilor.*

Originea botezului creștin.

De preotul Ioan Nicorescu

III. Botezul în biserica străveche.

În împrejurimea unde spălările și botezul se practica, se înțelege de sine că introducerea botezului în comunitățile străvechi creștine s'a făcut fără ca *Iisus să fi ordonat botezul*; s'a introdus și dezvoltat dela sine. Se naște însă întrebarea: care sistem de botez l-a acceptat străvechea comunitate? Se dă cu probabilitate că a acceptat botezul prozelitilor și e admisibil dacă la început s'a împărțit botezul numai păgânilor. La dezvoltarea ritului, ceremoniilor botezului în depărtatul păgâno-creștinism, botezul prozelitilor n'a rămas fără influență. Dacă botezul s'a practicat dela început și dacă s'au întors la creștinism și s'au botezat nu numai păgânii ci și iudeii, atunci botezul prozelitilor n'a putut fi considerat la începerea și dezvoltarea botezului creștin. Fără să mai cercetăm, în mod neîndoios se prezintă ca început: *botezul lui Ioan*. Aderenții creștini ai lui Iisus au avut ceva comun cu cei ai lui Ioan. Ca dovadă ni servesc de exemplu polemicele lămuritoare ale Botezătorului cu învățăceii săi. Și Iisus s'a botezat dela Ioan; ceea ce ni dovedește că unii dintre aderenții lui Iisus proveniau din admirații lui Ioan, cari de bună seamă s'au și fost botezați. Se înțelege de sine că în comunitatea lui Iisus, în baza botezului lui Ioan, se exercita botezul, dar numai în *numele lui Iisus*. De aci se explică, că precum la Ioan așa și la Iisus s'a deschis ușa spre mântuirea mesianică tot numai prin cufundarea în apă. Și pentru ca acest botez al lui Iisus să se poată naturaliza cu botezul lui Ioan, cu încetul a suferit târâgănare.

Că ce fel de însemnătate se da în cele mai vechi comunități iudeo-creștine botezului în *numele lui Iisus*, aceasta nu se poate ști. Relatările apostolilor în Acta II. 38, VIII. 14

squ. X. 44 squ. XIX. 1 squ. XXI. 16, poartă neîndoios timbrul curat al vederilor autorului care se ține de generația postapostolică păgânocreștină. Noi suntem astfel avizați numai la presupuneri, cari sunt de cele mai multeori nesigure și nedesăvârșite. Pentru presupunerea noastră avem adecă faptul, că botezul consta din cufundarea în apă și în numele lui Iisus. Actul primitiv al botezului era dublu: *cufundarea și darea numelui*, la ce vom putea lega anumite presupuneri. Înțelesul și scopul actului întreg al botezului era privit ca o lucrare pentru primirea omului botezat în comunitatea credincioșilor lui Iisus.

Botezul semnifică primirea datorințelor și a comorilor acestei comuniuni ca: recunoașterea lui Iisus ca adevăratul Mesia; o pregătire serioasă a botezului pentru împărăția lui Dumnezeu prin căință după prescripțiile Mântuitorului; speranța de a se împărtăși de împărăția lui Dumnezeu; eliberarea și scut apărător contra satanei și îndeosebi — după botezul lui Ioan spălarea, ertare a păcatelor. O deosebită însemnătate primia acea *bae a cufundării* prin rostirea numelui lui *Iisus Hristos*.

Actul botezului se poate înțelege — oferindu-ne și prețioase explicații, dacă vom considera însemnătatea ce se da în vechime, atât la iudei cât și la alte popoare la *darea numelui*. Nu se poate constata că la pronunțarea, invocarea numelui lui Iisus asupra celui ce se boteza, în ce fel și mod se practica aceasta în cele mai vechi timpuri; dar botezul era pentru creștinii de atunci un *act simbolic*. Din Testamentul Vechiu la II. Samuil VI. 2; I. Reg. VIII. 43; Ieremia VII. 10 squ.; Ieremia XXV. 29; Daniil IX. 18, 19; V. Moisi 28, 10; Isaia LXIII. 19; Ieremia XIV. 9 și II. Samuil XII. 28; Isaia IV. 1, ne încredințăm că rostirea numelui lui Iahve¹⁾ asupra sicriului legii, asupra templului, Ierusalimului și asupra lui Israil era faptic considerat ca binecuvântarea lui Israil, care se făcea în numele lui Iahve, ca și când numele lui ar fi eu putere asupra Israilitenilor. A IV. Moise VI. 27, ne conduce la acest adevăr. A numi sau rosti numele cuiva asupra vreunui lucru ori persoană a-l lua în posesiunea ta, a-l declara și pecetlui de intrat în a ta proprietate. Numirea sau rostirea unui nume asupra numelui altei persoane e egal cu tetovarea din timpurile vechi. Soldatul zgăria sau ardea în piele numele regelui cărui aparținea. Tetovarea era îndeosebi practică în domeniul religios, închinătorii unei dumnezeiri purtau numele ori

emblema aceleia pe corpul lor. Și azi e încă în uz că robii și soldații se tetovează, iar creștinii în loc de tetovarea veche creștina poartă azi semnul sf. Cruci, ceea ce se vede tot mai rar. Acestea toate dovedesc că sunt proprietatea acelei puteri sau dumnezeiri și că stau sub scutul ei. Asemenea însemnătate avea și rostirea numelui unei dumnezeiri asupra cuiva.

(Urmează)

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

La 1348 papa însărcinează cu propaganda pe călugării minoriți „în părțile Cumaniei și altele ale mai multor neamuri necredincioase cuprinse în hotarele regatului Ungariei”.¹⁾ Inocențiu VI (1352—62) merge și mai departe invitând la 1356 pe regele Ludovic să alunge pe toți schismaticii din regatul său.²⁾ Ludovic începe să execute această invitație deabea peste 10 ani constrângând la începutul anului 1366 mai multe comunități din jurul Lipovei să-și gonească preoții ortodocși și să primească preoți catolici.³⁾ Câteva luni mai târziu dă din Lipova în 20 Iulie 1366 un decret prin care poruncește ca toți preoții ortodocși din comitatele Cuvin și Caraș să fie prinși împreună cu soțiile și copiii lor și duși cu toată averea lor mobilă înaintea comitelui Benedict fiul lui Heem care va face cu ei ce îi va porunci regele, cu toată probabilitatea îi va expulza.⁴⁾

Ordinul acesta se pare că a fost dat mai ales din cauză că mulți Români se refugiau din Sudul Dunării din fața primejdiei turcești, iar ei venind în Banat pe deoparte aduceau cu ei pe preoții lor, pe de altă parte prin faptul acesta întăreau ortodoxismul îngreunând astfel opera propagandiștilor catolici din Banat.⁵⁾ Nu puțini refugiați din aceștia vin și de prin Țara Românească pe care însă Ludovic reușește să-i convingă să treacă la catolicism prin acordarea de titluri nobilitare și dăruirea de moșii. Astfel avem la 1365 cazul fraților Carapeiu, Sanislau, Neagul, Laicu, Nicolae și Ladislau cărora regele le dăruiește o moșie în județul Timiș pentru că părăsiseră averea și religia părintească și trecu-

1) Șt. Lupșa o. c. p. 65.

2) Idem o. c. p. 66.

3) Dr. G. Popovici o. c. p. 168.

4) Decretul este publicat la dl Șt. Lupșa o. c. p. 66.

5) Șt. Lupșa o. c. p. 66—67.

1) Numele adevărat al Dumnezeului Iudeilor „Iehova”, numire greșită. Vezi Otto Eisfeldt: „Israels Geschichte”.

seră la catolicism.⁶⁾ În același an se pare că Ludovic a interzis tuturor nobililor și cnezilor din districtele Caransebeș, Mehădia și Hațeg de a aparține confesiunii ortodoxe; mai verosimil e că acest ordin nici n'a existat sau dacă a fost dat n'a fost aplicat.⁷⁾

Ludovic informează pe papa Urban V (1362—70) de măsurile luate, iar acesta din partea sa îl laudă prin scrisoarea din 13 Iulie 1367.⁸⁾

Prin alt ordin mai târziu Ludovic dispune că în districtul Caransebeșului numai nobilul și cnezul de confesiunea latină poate avea proprietate imobilă, iar ortodocșii nu.⁹⁾

Măsuri mai întinse luă Ludovic cu vreo trei ani mai târziu când în trecere prin Banat venind dela asediul Vidinului, înființă pe pământul nostru mai multe mănăstiri pentru Franciscani, cu scop de propagandă papistă; aceste mănăstiri sunt cele dela Caransebeș, Kövesd, Ceri, Orșova, Horom, Kewe și Hațeg, la cari până la 1372 se mai adăugară încă trei. Pentru a le ușura misiunea, mănăstirile acestea aveau dreptul acordat de papa de a exercita drepturi episcopale în ținuturile mai depărtate de reședința episcopului diecezan, iar regele le acordă privilegiul de a poseda imobile precum și dreptul de a avea câte un administrator de moșii dintre locainici, scutit de dări pe care în scop de propagandă superiorul îl schimba foarte des.¹⁰⁾

La 1374 papa voia să-l institue pe amintitul Antonio Spoleto de episcop al Românilor catolici¹¹⁾ însă planul acesta nu reușește din cauza împotrivirii celorlalți episcopi catolici, cari nu vedeau cu ochi buni împuținarea veniturilor pe cari ar fi trebuit să le împartă cu noul episcop.¹²⁾

Pela 1382 întâlnim ca episcop de Severin pe un Grigorie care făcuse parte dintre Franciscanii din mănăstirile înființate de Ludovic la 1369. Se pare că și urmașii lui se recrutau tot din aceste mănăstiri și aveau misiunea să convertească și să păstorească pe Români catolici din Bănat; misiunea însă nu și-o putură îndeplini și în curând episcopia aceasta dispăre.¹³⁾

Presiunea inaugurată la mijlocul deceniului

6) Idem o. c. p. 67.

7) Idem l. c.

8) Șt. Lupșa o. c. p. 68.

9) Șt. Meteș o. c. p. 41.

10) Șt. Lupșa o. c. p. 69.

11) I. Lupaș o. c. p. 42.

12) Șt. Lupșa o. c. p. 70.

13) Idem o. c. p. 71.

al șaptelea de regele Ludovic I încetează cu totul la 1386 din cauza certeii voevodului muntean cu urmașul lui Ludovic și a răscoalei partidei lui Horváthy, careia i se alaturează și Români atacând pe Unguri.¹⁴⁾

(Urmează).

ȘTIRI

Protopresbiter nou. Joi în 3 Iunie, în capela episcopescă a fost hirotesit întru protobresbiter nou alesul *Ioan Oravișan* pentru tractul protopresbiteral al Bisericii-albe. Noul protopresbiter urmează a fi introdus curând în postul său.

Incheierea anului școlar la școlile primare. Potrivit deciziei Ministerului Educației Naționale, cursurile la școlile primare vor înceta în ziua de 10 Iunie. Dela 12—15 Iunie se țin examenele de clasă, dela 16 vor începe examenele de absolvire în centrele fixate de revizoratele școlare. Serbarea de fine de an se va face Duminecă în 27 Iunie.

Concert. Din prilejul Adunării eparhiale Corul Catedral a dat sub patronajul P. S. Episcop, un bine reușit concert în cinstea membrilor. Pe lângă numeroși sinodali, la concertul dat în biserică au asistat mulți credincioși, cu deosebire dintre intelectuali.

Botezul a doi copii sectari. Zilele trecute au fost botezați în Cuptoarea doi copii sectari. Nași au fost învățătorii Danilă Tudor și Florica Siracu, la stăruința cărora copilașii au și părăsit secta pocăiților. Ne bucurăm, împreună cu preotul comunei, că intelectualii îi stau în ajutor și dreg stricăciunea cauzată de răpitorii de suflete!

Iniințarea serviciului de propagandă contra sectanților. Consiliul de Miniștri a aprobat, ca Ministerul Cultelor și Artelor să iniințeze și pentru anul 1937/38 serviciul de propagandă contra stiliștilor și sectanților, în care scop va putea angaja începând cu luna Mai 1937 până la 1 Ianuarie 1938, 10 misionari.

Primejdia unui războiu mondial. Două avioane ale comuniștilor spanioli au aruncat bombe asupra vaporului german „Deutschland“, ce făcea parte din flota de pază internațională la coastele Spaniei. Atacul a omorât 20 de marinari germani și a avariat puțin vasul. Ca represalii Germanii au bombardat câteva ore orașul de port Almeria. Temerea de o nouă conflagrație mondială e mare, deși se depun mari eforturi și pentru menținerea păcii.

Adunarea generală a F. O. R-ului, convocată pentru Duminecă în 6 Iunie 1937, se contramandea din motivul, că în acea zi de sărbătoare se ține târg mare în Făget. Ea se va întruni, după toate probabilitățile, la praznicul sf. proroc Ilie în legătură cu hramul mănăstirii „Isvorului Miron“.

Mulțumită publică. Oficiul parohial ort. rom. din Săceni mulțumește și pe această cale pentru ofrandele primite: 1) Hațegan Elena 500 Lei; 2) Primăria

14) Idem l. c.

comunei Dolaț cu următorii: a) Jurca Emiliu notar 20 Lei, b) Gh. Pojogeanu 10 Lei, c) Ion Balcu preot 5 Lei, d) Adam Rătinger 5 Lei, e) Indiscifrabil 10 Lei, f) Isler 5 Lei, g) Fischer Victor 10 Lei, h) Antiz Ioan 10 Lei, j) Indiscifrabil 5 Lei, j) Indiscifrabil 10 Lei, l) Reitter Anton 10 Lei, m) Șoșdean Petru s. notar 6 Lei. Total 600 Lei. Suma din urmă 53.818 Lei. Total general 54.418 Lei.

† **Preoții Vasile Terebențiu din Petroman și George Nicorescu din Iersig** au trecut la vecinicie zilele acestea. Cel dintâiu, în vârstă mai înaintată, a fost un preot cinstit, distins de Prea Sfințitul Episcop; al doilea moare în vârstă de abia 50 de ani, de o cruntă boală de nervi.

Dumnezeu să răsplătească munca servitorilor altarului Său, iar familiile rămase să le milue cu mângâierea Sa.

Note oficiale.

Nr. 3375 Șc. 1937.

Liga „Temperanța“ de sub auspiciile Ministerului Muncii, Sănătății și al Ocrotirilor sociale are fixată prin statute ca „Ziua Temperanței“ prima Duminecă din luna Iunie care cade pe ziua de 6 Iunie.

În mod excepțional în anul acesta „Ziua Temperanței“ se va serba la 13 Iunie.

În această zi trebuie ca în toată țara să se organizeze o manifestare antialcoolică.

Cum pe sate preoții au asupra populației mare ascendent, e bine ca din acest prilej — eventual după sfânta liturgie — preoții să țină predici de combaterea acestei plăgi sociale.

Învățătorii, ca și organele administrative vor da concurs acestor manifestațiuni.

Pentru consultare recomandăm preoților broșura I. P. S. Patriarh Miron: „Impotriva beției“, apărută în biblioteca Institutului Biblic Nr. 3.

Caransebeș în 4 Iunie 1937.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

* * *

Nr. 3221 E. 1937.

Spre orientare se comunică în copie tuturor celor interesați adresa Ministerului de finanțe Nr. 23362/1937:

Ca urmare la adresa noastră circulară Nr. 137.707 din 31 Iulie 1936 prin care Vi s'a făcut cunoscut că ajutorul de familie pentru copii nu se acordă decât până la ajungerea acestora la vârsta de 21 ani avem onoarea a Vă aduce la cunoștință că acest ajutor nu se acordă

nici pentru copii de o vârstă mai mică dacă ocupă vre-o funcțiune la o instituțiune particulară sau de stat din care se pot întreține singuri.

De asemenea nu se acordă ajutorul de familie pentru copiii de ambe sexe emancipați prin căsătorie.

Pentru majori, chiar dacă aceștia sunt infirmi și se găsesc sub îngrijirea părinților nu se acordă ajutorul de familie deoarece legea nu exceptează cazurile de asemenea natură.

p. Ministru,

Indiscifrabil.

Caransebeș la 28 Mai 1937.

p. Director General,

Indiscifrabil.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

Convocare.

În baza art. 6 și 9 din Regulament și a dispozițiilor Comitetului central, domnii membrii ai Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român „Astra“ din despărțământul Caransebeș sunt convocați în **adunare generală ordinară** pentru ziua de 21 Iunie 1937 orele 11 în școala primară din comuna *Borlova* cu ordinea de zi stabilită în art. 14 din Regulament.

Adunării îi premerg sf. Liturghie și Chemarea Duhului sfânt.

Caransebeș la 4 Iunie 1937.

Președinte,

Dr. Cornel Corneanu

Secretar,

prof. Romulus Ciric

Publicațiune.

Pe baza încuviințării Ven. Consiliu Eparhial Nr. 2761/E. din 7 Maiu 1937, se aduce la cunoștință, că în ziua de 15 Iunie 1937, ora 10 a. m. se va ține la Oficiul parohial din Lugoj licitație publică cu oferte închise pentru lucrările de restaurație dela biserica ortodoxă română din Lugoj.

Licitatiia se va ține în conformitate cu Legea contabilității Publice, precum și Regulamentul O. C. L.

La licitație sunt admiși numai antreprenori cvalificați, precum și măestrii zidari, cari dovedesc cu acte oficiale, că au mai executat lucrări de tencueli de asemenea natură în bune condițiuni.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă o garanție de 10% din valoarea lucrării în numerar sau efecte de stat.

Proiectul lucrării poate fi văzut zilnic dela ora 10—12 în biroul epitropiei sau la Serviciul județean de drumuri Severin.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea oferlantului în care are mai multă încredere.

Lugoj la 25 Maiu 1937.

Dr. Aurel Mihaescu

președinte.

Petru Lăiețiu

secretar.